

Doğa Dostu Bir Yıl İçin Öneriler

Selami Öktem

İnsanoğlunun yerleşik hayata geçişiyle hızlanan doğaya uyum sağlamak yerine doğayı kendine uyum sağlayacak şekilde dönüştürme süreci sanayi devrimi ile gücüne güç katarak hızlanmış ve günümüzde, doğaya geri döndürülemez zararlar vermeye başlamıştır. Bunun sebeplerinden biri de öyle sanıyorum ki doğanın her ne olursa olsun kendine bir yol bulup varlığını devam ettirmesi olabilir. Örneğin geçmişte büyük bir coğrafyayı etkileyen Çernobil faciasından sonra insanlar tarafından tahliye edilen bölgede; yolların, binaların, arabaların etrafında artık yemyeşil bir doğanın kendine yaşam bulması bu düşünceyi güçlendirse de ne yazık ki bu düşünce doğru değildir. Doğanın da gücünün bir sınırı vardır.

İnsanoğlu sürdürülebilir politikalar izleyemezse doğanın yok olacağını farkına varmazsa tarihin tozlu sayfalarına gömülen canlı türleri ile, denizlerde bile büyük alanları kaplayan çöp dağları ile, değişen ve insanlığa hayatı yaşanmaz hale getirebilecek iklim değişikliği felaketi ve nice facia ile yüzleşmek zorunda kalacaktır. Oysa böyle olmak zorunda değil.

Çocuklarımıza daha güzel bir dünya bırakabiliriz. Yeni bir yıl yeni alışkanlıklar kazanmak için bir sebep olsun. TEMA Vakfı'nın aşağıdaki önerilerini sizlerde hayatınızın bir parçası haline getirerek doğa dostu bir yıl geçirebilir, çocuklarımıza, geleceğimize, dünyamıza umut olabilirsiniz.

1. Alışveriş listelerinizi oluştururken dikkat edin, ihtiyacınız yoksa almayın.

Hemen hemen her mahallede kendine yer bulan zincir marketler çeşitli ürünlerde kampanya yaparak sizleri alışverişe çağırırken zaman zaman kendinizi sırf indirimde girdiği için ihtiyacınız olmayan bir ürünü satın alırken bulabilirsiniz. Bazen de internet alışveriş sayfalarında karşınıza çıkan öneriler ne yazık ki ihtiyacımız olmayan ürünleri satın almamız için bizi etkilemeye çalışırlar. Bu gibi durumlarda satın aldığımız şeyin hem aile bütçemizi hem de doğayı kirlettiğini unutmamalıyız.

• Kullanmadığınız eşyaları farklı amaçlarla yeniden kullanın ya da ihtiyacı olan kişilere verin.

Büyüklerimiz, anılarında hep yamalı pantolon veya giysilerden bahsederler. Eskiden çocuklar büyüyen abilerinin, ablalarının kıyafetlerini giyerek daha az atık oluşturuyor hem maddi olarak tasarruf ediyor hem de doğaya sahip çıkıyorlardı. Bu yıl sizlerde kıyafetlerinizi iyice eskiyene kadar kullanabilir, eskiyen eşyalarınızdan farklı ürünler yapabilirsiniz.

3. Naylon poşet ve pet şişe gibi doğaya zarar veren eşyalar yerine file/bez çanta ve matara gibi doğa dostu eşyalar kullanın.

Naylon poşet, pet şişe gibi tek kullanımlık eşyalar doğada çok uzun yıllar kaybolmadan kalarak ne yazık ki çöp dağları ile karşılaşmamıza sebep olmaktadır. Ortalama bir plastik eşyanın doğada 400-450 yıl kadar bir zamanda çözünebileceği tahmin edilmektedir. Bu sebeple plastik, bu yıl tek kullanımlık ürünleri kullanmak yerine daha uzun süre kullanacağımız doğa dostu eşyaları hayatımıza katabiliriz.

4. Duş sürelerinizi kısaltıp, suyu kullanmadığınız her an musluğu kapalı tutarak suyu koruyun.

Su sadece insanlık için değil tüm canlılar için önemlidir. Suyumuzu tasarruflu

kullanmak, boşa akan muslukları kapalı tutmak ve akıtan bozuk muslukları en kısa zamanda tamir ettirmek sadece kendimize karşı değil gezegenimize karşı da sorumluluğumuzdur. Bu yıl sizlerde suyu daha özverili kullanmayı alışkanlık haline getirebilirsiniz.

5. Evinizde kullanmadığınız ışıkları kapatın ve mümkün olduğunca doğa dostu elektronik eşyalar tercih ederek enerji tasarrufu yapın.

Kullanmadığınız ışıkları kapatmak tıpkı birçok doğa dostu alışkanlık gibi hem cebinizi korur hem de doğayı. Bununla beraber serbest piyasa ekonomisinde firmalar her zaman daha çok tercih edileni üretmeye ve daha çok satmaya yönlendirir. Bu sebeple sizlerde bu yıl kullandığınız eşyalarda doğa dostu ürünleri tercih ederek çevreci firmaların sayısının artmasına katkı sağlamış olursunuz.

6. Çevre ve doğa alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarını takip edin, destekleyin.

Charities Aid Foundation tarafından yayınlanan Dünya Bağışçılık Endeksi 2014'e göre Türkiye gönüllü faaliyete katılma süresi açısından 135 ülke arasında 132'inci sırada yer almıştır. Bu durum özellikle ülkemizde gönüllü olmanın ne kadar önemli olduğunu gözler önüne sermektedir. Başta TEMA Vakfı olmak üzere birçok çevre ve doğa alanında çalışan sivil toplum kuruluşu hem aktif olarak bu kuruluşlarda görev almanızı hem de maddi ve manevi desteklerinizi bekliyor. TEMA Vakfına gönüllü olmak için www.tema.org.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

7. Hem sağlığınız hem de çevre için hayvansal gıda tüketimini azaltarak, mevsimsel beslenmeye özen gösterin.

Bir gün manavı olan bir tanıdığıma meyve ve sebze alırken iyisini nasıl seçebileceğimi sorduğumda bana "Kaliteli meyve en ucuz olandır." demişti. Çünkü mevsimindedir ve boldur. Bu sebeple mümkün olduğunca mevsimsel gıdalarla beslenmek sağlığımız için önemli olduğu kadar hayvansal gıdalara talebi düşürerek sera gazı salınımının azalmasına katkı sağlayacaktır. Bu yıl hayvansal gıda tüketiminizi azaltarak sizde doğa dostu bir yıl geçirip sağlığınızı koruyabilirsiniz.

8. Doğada bol bol vakit geçirin, ağaçları ve hayvanları daha yakından tanıyarak onları koruyun.

Doğada bol bol vakit geçirmek hem ruh sağlığımız hem de beden sağlığımız için son derece faydalıdır. Farklı canlı türlerini görmek, çevrenizde bulunan doğal yaşamı tanımak ona sahip çıkmak için belki de en önemli adımdır. Siz de bu yıl doğada daha çok vakit geçirmeyi alışkanlık haline getirerek ağaçları ve hayvanları daha yakından tanıyabilir, doğayı koruyabilirsiniz.